במדינה

תעמולה

גילוי פלסטין

להמוט מידודי של אריאל שרון הפך לקו רישמי, שבשמו יצאה ישראל למידחמה אחת — ואולי תצא לעוד כמה

בהתחלה לא היו כלל פלסטינים. גולדה מאיר קבעה כי „אין עם פלסטיני," ולכן לא היה קיים עם כזה. כמעט כל ישראלי היה משוכנע בכך. עובדה, אפילו גולדה אמרה.

ההסגנות בשטחים הכבושים, הפעילות הצבאית והדיפלומטית של אש"ף, ההכרה הבינלאומית שזכה בה יאסר ערפאת — כל אלה לא שינו את עמדותיה הרישמיות של ישראל: פלסטינים? אין דבר כזה.

עד שבא הקוסם אריאל שרון.

מירשם לגירוש. אם אי־אפשר למחוק את המילים — אמר לעצמו שרון — כדאי לאמץ אותן. הוא גיבש תיאוריה פוליטית חדשה, מתחכמת: לא רק שיש עם פלסטיני; יש גם ארץ הנקראת פלסטין. העוקץ ברעיון החדש: מולדתם של הפלסטינים היא בת־חומי הממלכה ההאשמית, בעבר־הירדן.

כשניסה לראשונה למכור את הרעיון החדשני שלו, נתקל אריאל שרון רק בלעג. לכל תינוק היה ברור כי אי־אפשר לפתור בעיה פוליטית חמורה, המטילה את צילה מזה שנים על הוויתם של שני העמים, בעזרת להטוט מילולי. יתירה מזו: במירשם שניסה שרון למכור הסתתר רמז, כי ישראל זכאית לבצע גירוש המוני של פלסטינים מתחומי הגדה, ואולי אף מתוך ישראל.

את הרעיון המוזר שהגה, שילב שרון במצע־הבחירות של רשימתו הכושלת שלומציון, בבחירות 1977. הוא ניסה למכור אותו בלי־הצלחה, לכל המתעניין. אפילו לכפרים ערביים הוא בא להשמיע את דבריו. כשהופיע בבקה אל־ע'רביה, לפני שש שנים בדיוק, השתתפו באסיפת הבחירות שלו רק קומץ סקרנים. „האיש הזה מקשקש," אמר אחד מהם.

במרוצת השנים הפך הקישקוש לקו רישמי, בעקשנותו הצליח שרון להוכיח כי גם אם אין לשקר רגליים — בעזרת פרוטזות ממשלתיות הוא מסוגל להרחיק לכת ולהיות מסוכן מאוד. אחת ממטרות המילחמה הכושלת בלבנון היתה לדחוק את אש"ף דרומה, לירדן, שם יופל חוסיין המלך ו־תוקם מדינה פלסטינית. במצב כזה — כך קיווה — תיחלש ההתנגדות הבינלאומית לסיפוח הגדה המערבית ורצועת עזה.

החודש, אחרי שבישראל סברו רבים כי בעיקבות מסקנות ועדת־כהן הובס הקו של שרון, התברר כי שיקרי־התעמולה שלו מקבלים תנופה מחודשת. רוב אזרחי ישראל לא ידעו על כך דבר. אילו חיו בארצות־הברית — היו יודעים.

במימונה של ממשלת־ישראל החלו מופיעים מודעות־ענק בעיתונות האמריקאית, שבהן מעוצבת מחדש מפת המרחב, מחירה של כל מודעה: 50־25 אלף דולר.

מפריזה מודעת התעמולה: גם יאסר ערפאת וגם המלך חוסיין אומרים, שירדן הינה פלסטין.

בסוף שנות ה־40 רצה עבד־אללה המלך, סבו של חוסיין, לקרוא לארצו בשם „ממלכת פלסטין." ב־1970 אמר הנסיך חסן, אחיו של חוסיין: „פלסטין היא ירדן וירדן היא פלסטין."

באותה שנה אמר יאסר ערפאת למראיינת אוריאנה פלאצ'י: „מה שאת מכנה ירדן, היא למעשה פלסטין."

גם חוסיין הכריז, ב־1981: „האמת היא שירדן היא פלסטין ופלסטין היא ירדן."

אפילו העיתון ניו־יורק טיימס אישר זאת, כאשר כינה, ב־3 באוגוסט 1975, את בירת ירדן כ„עיר הפלסטינית הגדולה בעולם."

עבד־אללה, חסן, ערפאת חוסיין וניו־יורק טיימס רק מאשרים את שכל אטלס או אנציקלופדיה יאמרו לך: ירדן משתרעת על פני כמעט 77 אחוז של פלסטין המנדטורית המקורית; יותר משני שלישי מאוכלוסי ירדן הם פלסטינים; מחצית מראשי־הממשלה הירדניים מאז 1950 היו פלסטינים; שלושה־רבעים של עובדי־המדינה הם פלסטינים; פלסטינים שולטים ב־70 אחוז של העסקים בירדן.

אין פלא שחוסיין אמר, ב־1977: „שני העמים הם, בעצם, עם אחד. זוהי עובדה."

עד כאן נוסח המודעה.

במישפט האחרון מסבירה המודעה לשם מה, בעצם, היא מתפרסמת:

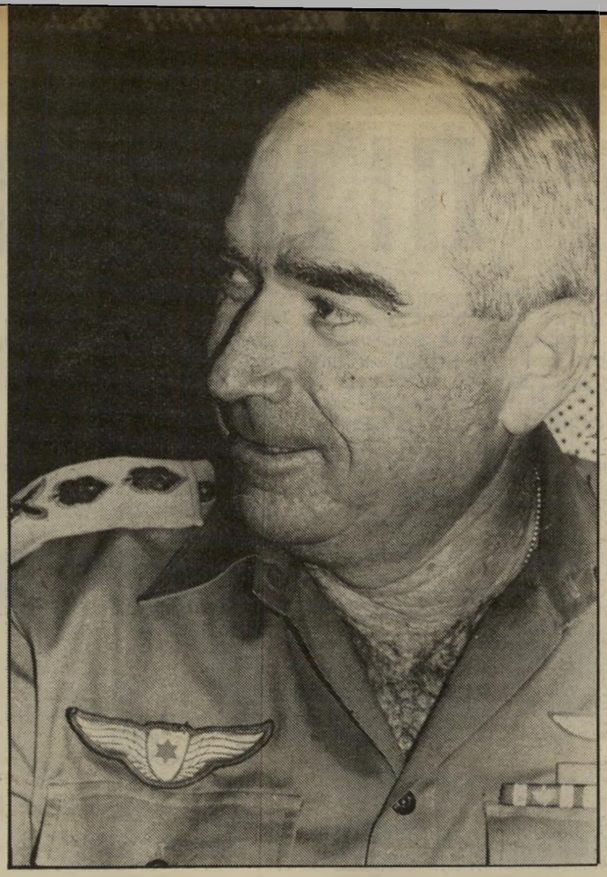

רמטכ"ל איתן
„שלושה ימים, יא מנאייק!"

כיבו שלושה נרות ותקעו בשופר, כאות לסיום חייו הרוחניים של היהודי המוחרם. הרבנים קראו הודעות מוכנות מראש, שקבעו שההותמים מוצאים מכלל ישראל.

בטקס צפו 25 אנשים. כמה מהם עירערו בגלוי על סמכותם של הרבנים, ואמרו: „אתם מדברים על ימי־הביניים, אבל אנו חיים במאה ה־20. אין לכם כל סמכות לדבר בשם הקהילה היהודית!" המבקרים אולצו לעזוב את „אולם בית־המישפט."

„ציונות — לא יהדות." הד"ר ליליינטל הגיב, שפעולה זו היא דוגמה נוספת ללחץ הציוני להשתיק את מי שמבקר את מדיניות החוץ של ישראל. הוא קבע: „יתכן שהוחרמתי מהציונות, ואני מקווה שהייתי ראוי לכך, אך איש, פרט לאלהים, אינו יכול להחרים אותי מדתי. ציונות אינה יהדות, ויהדות אינה ציונות. כדי להיות יהודי טוב, אין צורך לעבוד את עגל הזהב של מדינת ישראל והציונות. שום צידוקמכשפות לא יוכל להפוך את האמונה הרוחנית־אוניברסלית ביהדות לתנועה הלאומית־פוליטית של הציונות."

עיתונות

רגע של עברית

לא די לתמוך בעמדות הלאומניות של הרחוב הישראלי — יש גם להכין את שפת הרחוב.

הידיעה כי רב־אלוף רפאל איתן ביקש להאריך את כהונתו בשלוש שה ימים תמימים, עד מוצאי ה־18 באפריל, כדי לשמש בתפקיד ה־רמטכ"ל גם ביום־העצמאות, שימשה מקור לא אכזב לבדיחות. בעלי הטורים הסאטיריים בעיתונים שהופיעו בחול־המועד של פסח ניצלו אותה עד תומה.

אחד המגיבים, נתן רענן, כתב בחותם, מוסף על המישמר: „פניית הרמטכ"ל לבגין מזכירה בקשת חנינה של אסיר בכלא 6... המבקש לחזור בתשובה ומתחנן על החג האבוד." את רשימתו הכתיר ב־דפוס לשוני הנפוץ בסלנג הצבאי: „עוד שלושה ימים, יא מנאייק!" **„שטיפת מוח."** כל חייל או חייל־לשעבר יודע את פירוש הצירוף: עוד (כך וכך) ימים, יא מנאייק (נון פתוחה, יוד צרויה). הוא שגור על פיהם של חיילי החובה, המצפים לסיום שירותם וסורפים בקוצר־רוח את החודשים והשבועות שנותרו להם לשרת; משתמשים בו האסירים והחבושים, המונים כל יום ושעה שעוברים עד למועד השיחרור.

לא כל הקוראים הבינו את הכתוב. אחד מהם, כתב מעריב גבריאל שטרסמן, התחלחל למיקרא הדברים. חוזתם, כך הוא הבין, מכנה את הרמטכ"ל בשם מאניאק. כלומר: רועה־זונות (בערבית) או מסורח (באנגלית).

על בסיסה של האי־הבנה הלשונית הוא חיבר רשימה פובליציסטית ארוכה, על „שטיפת־המוח הרבנים אוורט גנדלר ממסצ'וסטס ואלברט אכסלרוד מאוניברסיטת ברנדייס, העורך־מחבר אלפרד לינטל ושני אחרים.

בטקס, שערך כשעה וחצי, לבשו שלושת הרבנים גלימות ארוכות, ואם זו עובדה שהירדנים והפלסטינים הם עם אחד, זו גם עובדה שמגיעה להם מולדת אחת. ירדן.

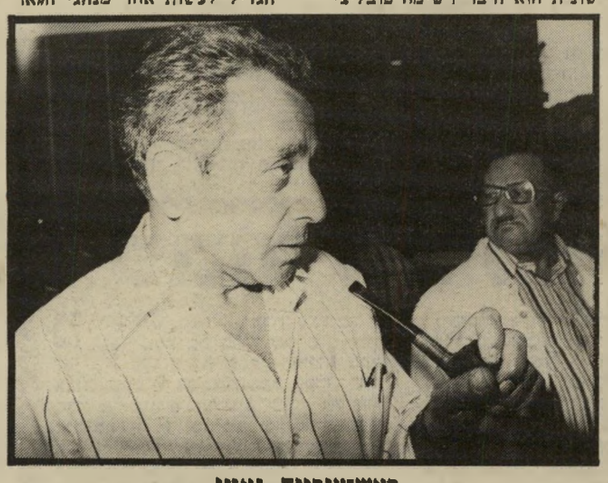

ראש־עירייה נאווי
„סטאלין הוא אבינו!"

סטית ארוכה, על „שטיפת־המוח הרבנים בשלוה. מאז פרוץ מילחמת־הלבנון — הוא טוען — התרבו הטענות בישראל על נסיונות לסתימת־פיות, לצימצום חופש־הדיבור, להגבלת חרות־ההבעה. עניין המאניאק — הכריז בתרועת־ניצחון — מוכיח כי כל הטענות הן הבל.

כאילו שכח מה כתב כמה שורות קודם לכן, כשהתפאר על חופש־הדיבור הנפוץ בישראל, עשה לפתע תפנית חדה והכריז כי ביטויים כאלה נגד רפאל איתן „מוכיחים שאולי היה מקום באמת להשתמש טו־זבל," אשר כטוב ליבו ביין שיש המנסים לשטוף בה את הציבור בישראל." מאז פרוץ מילחמת־הלבנון — הוא טוען — התרבו הטענות בישראל על נסיונות לסתימת־פיות, לצימצום חופש־הדיבור, להגבלת חרות־ההבעה. עניין המאניאק — הכריז בתרועת־ניצחון — מוכיח כי כל הטענות הן הבל.

כאילו שכח מה כתב כמה שורות קודם לכן, כשהתפאר על חופש־הדיבור הנפוץ בישראל, עשה לפתע תפנית חדה והכריז כי ביטויים כאלה נגד רפאל איתן „מוכיחים שאולי היה מקום באמת להשתמש קצת יותר בתבונתם של העורכים."

קורא חרוץ, שהצליח להגיע עד עמוד 13 במעריב של יום השלישי שעבר והבחין בטעותו המשעשעת של שטרסמן, העיר: העובדה ש־עיתונאי מבטא את דיעות הרוב ברחוב — אינה בהכרח ערובה לכך שהוא מבין את השפה המדוברת ברחוב.

יהודים

חזרה לימי־החביניים

רבנים הטילו חרם על אישים יהודיים שחתמו על עצומה נגד הפלישה הישראלית ללבנון.

שלושה רבנים, החברים בגוף הקורא לעצמו „בית־הדין הרבני העליון של אמריקה," שבו 13 חברים, הוקיעו בפומבי והטילו חרם על כמה יהודים אמריקאים ידועים, אשר הביעו התנגדות לפלישת ישראל ללבנון. אישים אלה, יחד עם עשרות אנשים נוספים, חתמו ב־20 ו־24 ביוני על מודעה בגודל של עמוד שלם בניו־יורק טיימס, שכותרתה „מוות והרס בלבנון." הרבנים בחרו להטיל חרם על הבלשן הידוע נועם חומסקי, חתן פרס נובל סלבדור לוריא, הרבנים אוורט גנדלר ממסצ'וסטס ואלברט אכסלרוד מאוניברסיטת ברנדייס, העורך־מחבר אלפרד לינטל ושני אחרים.

בטקס, שערך כשעה וחצי, לבשו שלושת הרבנים גלימות ארוכות,

בארי־שבע

סטאלין עדיין חי

ראש־העיריה הזמין את עובדי הניקיון למסיבה. אך התישבחות ששמע לא היו לכבודו

במלאת 30 שנה למותו של הרודן הסובייטי יוסף („סטאלין") דז'וגשווילי, מלאה העיתונות המערבית בהערכות על תקופת שילטונו העקובה מדם, בתיאורים על ימיו האחרונים וקורבנות מישטרו. איש לא דיבר בשיבחו.

אך מסתבר, שחסידיו לא פסו מן העולם. אחד מהם, שכנראה טרם שמע על ביטול פולחן־האישיות, מסתתר בין מכוניות־האשפה — בבירת הנגב.

מדווח המקומון „שבע": הכל כבר נאמר ונכתב על המיבצע הלילי המהיר, שבו נוקו רחובות בארי־שבע מן האשפה שכיסתה אותם בעיקבות השביתה בשדרותים הציבוריים. קברניטי העירייה, אשר ניצחו על פינוי האשפה כעל מיבצע צבאי חשאי, החליטו לגמול לעובדי האגף לאיכות הסביבה והפיקוח על עבודתם המאומצת בליל הפינוי הגדול.

וכך נקבצו ובאו, באחד מימי השלישי, כל עובדי מחלקת־הניקיון ונהגי מחלקת־הרכב שנטלו חלק במיבצע, לאולמי ארגמן. שם ציפתה להם ארוחת־צהריים חגיגית עם ראש העירייה, אליהו נאווי.

„אבינו האחד והיחיד!" הכל התנהל על מי־מנוחות ואפילו חיין — כך מספרים — זרם כמים.

ואולם אז הסתבר, כי מארגני המסיבה לא לקחו בחשבון את אחת־בתם הרבה של אחדים מן העובדים לטיפה המרה. וכך, בצהרי היום, נראו לפחות חמישה מן העובדים כשהם שתויים כלוט.

הגדיל לעשות אחד מנהגי ה„אר־